

'FAX MOET BINNEN TWEE JAAR WEG ZIJN UIT ALLE APOTHEKEN'

APOTHEKERS, HUISARTSEN EN ZIEKENHUIZEN ZIJN GROOTVERBRUIKERS VAN DE FAX

Zorgverleners faxen nog steeds massaal: naar schatting zo'n 10 miljoen keer per jaar. Het landelijke programma Faexit wil het onveilige apparaat binnen twee jaar definitief weg hebben uit de zorg. Mariska van Laarhoven en Marieke van Haren zijn apothekers in koploperregio Noordoost-Brabant, waar bijna alle apotheken inmiddels zijn gestopt met faxen. "Stoppen met faxen betekent: trek zelf de stekker eruit."

Auteur **Edwin Bos**
Foto **Elize Bloks**

"Apothekers willen papierloos werken, maar vaak staat er nog wel een fax in de apotheek. Een papieren fax versturen past daar niet bij", zegt Mariska van Laarhoven van Apotheek Rosmalen. "Wij zijn in de apotheek twee jaar geleden gestopt met zelf te faxen. Alleen voor noodgevallen kunnen we nog een digitale fax ontvangen." Ook apotheker Marieke van Haren van Apotheek Bergthem heeft de fax – de oorsprong van het apparaat ligt in het jaar 1843 – de deur uit gedaan. "Soms zie ik op websites van apotheken een faxnummer vermeld staan. Daar moeten we ook mee stoppen."

FAEXIT

Van Laarhoven en Van Haren zijn gevestigd in Noordoost-Brabant, een regio die koploper is bij het stoppen met faxen. Het is de eerste regio waar in het kader van het landelijke project Faexit op 1 november bijna alle apotheken zijn gestopt met faxen. Doel van Faexit is: uiterlijk eind 2024 is de fax helemaal verdwenen uit de zorg. Faexit is dit jaar gestart onder regie van de Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie (VZVZ) en Regionale Samenwerkings Organisaties Nederland (RSO NL).

Inmiddels hebben vele organisaties het manifest 'De fax de zorg uit' van Faexit ondertekend, zoals Nictiz, Nederlands Huisartsen Genootschap, KNMP en Nederlandse

EDIFACT EN LSP VERVANGEN FAX

Faexit streeft ernaar waar mogelijk de fax te vervangen door het automatisch verwerken van gegevens in het apotheekinformatiesysteem (AIS), zoals Edifact en LSP. Is dit niet mogelijk dan is Veilige e-mail, van onder andere Zivver, E-zorg en Zorgmail, de beste optie; een digitale fax (e-fax) is niet veilig omdat de verzender niet weet of de ontvanger ook e-fax gebruikt.

Bij Veilige e-mail kunnen zorgverleners gebruikmaken van het landelijk adresboek met veilige mailadressen; het ZORG-AB van VZVZ. Veilige e-mail vraagt een authenticatie (zoals een toegangscode), maar dat is bewerkelijk. Faexit adviseert apothekers samen met ketenpartners een zelfverklaring (NTA7516) op te stellen, zodat het niet nodig is steeds opnieuw een toegangscode te moeten invoeren. Zie verder: faexit.nl.

Apothekers Mariska van Laarhoven (l) en Marieke van Haren proberen andere apothekers te overtuigen te stoppen met faxen: "Het is vooral een kwestie van gedragsverandering."

Vereniging van Ziekenhuizen. Zorgverzekeraars Nederland (ZN) financiert Faexit met ruim € 6 miljoen. Alle partijen die betrokken zijn bij Faexit willen stoppen met de fax omdat er een risico is dat gevoelige informatie in verkeerde handen komt.

Aanleiding voor Faexit is een vooronderzoek uit 2021 van ZN, waaruit blijkt dat de fax naar schatting zo'n tien miljoen keer per jaar wordt gebruikt in de zorg. Ook de analoge fax met de papierrol is nog steeds in gebruik. 73% van de respondenten gebruikt de fax, en tussen huisartsen, ziekenhuizen en apotheken worden de meeste faxberichten uitgewisseld, zoals recepten, medicatiegegevens en lab-uitslagen.

Verder blijkt dat van de 74 ziekenhuizen er zes zijn gestopt met faxen. Het aantal faxapparaten wordt geschat op dertig tot soms wel 170 per ziekenhuis.

TROMBOSEDIENST

Zorgverleners faxen nog als er geen eenduidig alternatief is of in geval van spoed. In veel regio's wordt nog veel tussen de eerste en tweede lijn gefaxt, en de trombosediensten maken er ook nog veel gebruik van.

Ook voor apotheken is de fax nog een belangrijke achtervang, stelt Van Haren. "Apothekers zeggen vaak dat ze alleen ontvangen en dat ze het apparaat laten staan om geen fax te missen. Maar meestal gaat het maar om een paar ketenpartners die nog faxen."

Van Laarhoven en Van Haren zijn als 'vaandeldragers' betrokken bij Faexit en proberen apothekers in de regio's rondom Noordoost-Brabant te overtuigen ook snel te stoppen. "Wij zijn als apothekers goed georganiseerd in de regio en de ziekenhuizen Jeroen Bosch Ziekenhuis in Den Bosch en Bernhoven in Uden zijn volledig gestopt met faxen", zegt Van Haren, bestuurslid van de regionale apothekersorganisatie BrabantFarma. Van

Laarhoven vertegenwoordigt de zorggroep Concordant, de apothekersorganisatie binnen het adherentiegebied van het Jeroen Bosch Ziekenhuis.

GEDRAGSVERANDERING

Hoe moet een apotheek omschakelen van de fax naar een betrouwbaar digitaal alternatief? Volgens Van Laarhoven moeten apothekers eerst zelf stoppen met faxen en daarna een e-mail sturen naar de partijen waarvan ze nog faxberichten ontvangen. "Zoek samen een oplossing en vermeld ook het faxnummer niet meer op de website van de apotheek. Stop met faxen betekent: trek zelf de stekker eruit."

VOOR IEDEREEN IN DE APOTHEEK IS HET HELDER: PATIËNTGEGEVENS VIA VEILIGE E-MAIL

Verder kan een regionale apothekersorganisatie ondersteunen, benadrukt Van Haren. "Zoek draagvlak en bepaal wie de belangrijkste ketenpartners zijn met wie apothekers faxen. Verder beschikken inmiddels veel apotheken over veilige e-mail. Veilige e-mail is een goed alternatief voor het faxverkeer." (zie kader).

Stoppen met faxen is volgens Faexit vooral een kwestie van gedragsverandering, wat ook Van Laarhoven en Van Haren bevestigen. "Voor iedereen bij ons in de apotheek is het helder: patiëntgegevens verzenden we via Veilige e-mail", aldus Van Haren.

Op de website faexit.nl staat een toolkit voor apothekers. Faexit faciliteert, maar de zorgverleners moeten zelf hun werkwijze veranderen. "Apothekers kunnen ons altijd bellen voor ervaringen", aldus Van Laarhoven en Van Haren. ■